

Nicolai

14. årgang nr. 2 april 2006

Voksne på skolebænken

MED FVU PÅ VEJ MOD JOB

Danske Bank ansætter nye grupper af medarbejdere

FORÆLDRE GÅR I SKOLE FOR BØRNENES SKYLD

Århus adopterer engelsk model for undervisning af voksne

GRUNDTVIG PÅ VÆGGEN

Malerier af to århusianske kunstnere i Folkeoplysningens Hus

FO-Aarhus.dk

Fordi netværk handler om mennesker

RESPEKT FOR FYRTÅRNE

Dette nummer af Nicolai handler om den forberedende voksenundervisning, også kaldet FVU, som er gratis for alle, der har behov for mere grundlæggende færdigheder i dansk og matematik.

Og behov har især særligt udsatte grupper, som sjældent er dem, der selv tager initiativ og selv er i stand til at holde sig orienteret om de tilbud, samfundet kan give, for eksempel flygtninge og indvandrere. Det kan være svært at komme "ud over rampen", når man ikke forstår og ikke kan læse informationerne.

Det er FO-Århus' erfaring, at vi bedst når denne gruppe gennem "fyrtårne", det vil sige personer, der rager lidt op i samfundet og som har en naturlig autoritet i form af deres job, f.eks. en modersmålslærer eller en tillidsmand. Disse personer

respekteres for deres status og der lyttes til dem, og de er da også i visse områder i Århus blevet hovedomdrejningspunktet i satsningen på at informere om mulighederne i FVU'en og anbefale undervisningen. Den fremragende effekt, som denne "fyrtårnsstrategi" har vist sig at være, kan man blandt andet læse mere om i artiklen her i bladet om forældre i Rosenhøj, der går i skole for at hjælpe deres børn. Netop i det tidligere så presseomtalte Rosenhøj er der oprettet rigtig mange FVU-hold for forældre, så solstrålehistorier er der altså også mange af i området!

Udgives af

Frit Oplysningsforbunds
medlemsforening
Guldsmedgade 25,
Postbox 159
8100 Århus C.
Tlf.: 86 12 60 00

E-mail:
nicolai@fo-aarhus.dk

Ansvarshavende redaktør
Torben Dreier

Redaktion

Henrik Gram
Inge Madsen
Lone Svith
Torben Dreier

Oplag

6000

Layout & tryk

Opsætning & layout:
To ombord tlf: 8676 1653.
Tryk: Zeuner Grafisk
Trykt på miljøpapir

Forside

Skitse til Klaus Bahnsens
maleri af N.F.S. Grundtvig.
Foto: Lone Svith

Nicolai

udkommer 4 gange om
året. Bladet postbesørges til
FO's kursUSDeltagere samt
lægges frem på biblioteker
og offentlige kontorer.

AftenskoleKlubben

AftenskoleKlubbens formål
er at udbrede folkeoplysning
indenfor almene, økonomiske,
politiske, sociale og kulturelle
emner; samt at arbejde for de
idealer som De Forenede Nationer
står for, samt at sikre medlemmernes
indflydelse på FO's virke. Ved
tilmelding til et af FO's kurser
bliver man automatisk medlem af
FO's medlemsforening for 10 kr.,
som overføres fra tilmeldingsgebyret.

KONKURRENCEN

Svar inden d. 19. maj til FO, Guldsmedgade 25, 8000 Århus C eller mail nicolai@fo-aarhus.dk

Beklagelig fejl i sidste nummer af Nicolai På grund af en fejl i trykningen, kunne to bokse med fakta om sms og chat ikke læses. Det betød, at ingen af Nicolais læsere kunne svare på spørgsmål 2 i konkurrencen. Vi vil ikke snyde læserne, og udtrækker derfor to vindere i dette nummers konkurrence.

Vi trækker lod om præmierne, som er en flaske Crémant de Bourgogne givet af Mahlers Vinhandel, Guldsmedgade 20 og et gavekort på 100 kr. givet af Hans og Grete, Lille Torv 4.

Navn:

Adresse:

Konkurrence

1. *Hvor arbejder Iliyana Sørensen?*
2. *Hvad hedder de to kunstnere, hvis billeder netop er hængt op i Folkeoplysningens Hus?*
3. *Hvilket træ har borgerne på Christiansbjerg været om i mange år?*

Svarene på konkurrencen i Nicolai nr. 1, 2006

1. Alle
2. 3,95 milliarder
3. 1909

FORÆLDRE GÅR I SKOLE FOR AT HJÆLPE DERES BØRN

Af Lone Svith

På flere skoler i Århus kan tosprogede forældre lære dansk og matematik, så de bedre kan hjælpe deres børn med lektierne.

Forældrekurser i Århus

De frivillige kurser for forældre findes flere steder i Århus. Frydenlundsskolen, Søndervangsskolen, Hasle skole og nu også snart Nordgårdsskolen er indtil videre de skoler i Århus, som har grebet ideen om forældrekurser. I lokalområderne har mange gjort en indsats for at fortælle om tilbudet. Folkeskoler og modersmålslærere har holdt informationsmøder for tosprogede forældre og boligforeninger har delt information om kurserne ud til deres beboere. Børnerådmand Louise Gade ser gerne, at der oprettes endnu flere forældrekurser. Hun arbejder på at samle alle modersmålslærere i Århus, for at drøfte hvordan det skal lykkes.

Det er endnu mørkt kl. 18.20, og der blæser en kold vind over Rosenhøj i Århus. I en kælder i underen af blokkene svarer lærer Lene Jørgensen fra FO-Århus på dørtелефонens kimen. Indenfor bliver det trange lokale langsomt fyldt op af forældre, der siden efteråret har haft deres faste gang på FVU-kurset i dansk. De har meldt sig til kurset, fordi de gerne vil kunne hjælpe deres børn med skolearbejdet.

Undervisningen går i gang præcist kl. 18.30, og kursisterne arbejder intenst med opgaverne. De lytter og skriver, retter og visker ud. Den larmende stilhed vidner om dyb koncentration om opgaverne.

Undervisning i demokrati

Andre aftener er der meget mere snak, fortæller Lene Jørgensen. For eksempel den aften, da en kursist havde et brev om valget til Integrationsrådet med på kurset. Det viste sig, at kursisterne havde mange spørgsmål om valget.

"Skal man stemme", spurgte én, mens en anden ville vide, hvorfor der var hele to svaralternativer til stemmeseddelen. Det førte til en masse snak om hemmelig afstemning, om borgernes mulighed for at få indflydelse og i det hele taget om hvordan et demokrati fungerer.

Netop tanken om undervisning i hvordan demokratiet fungerer, var det, der i forsommeren 2005 fik skoleleder Birgitte

Rasmussen fra Frydenlundsskolen til at tænke på ideen med forældrekurser. Hun så straks, at forældrekurserne kan supplere folkeskolens arbejde med at opdrage børnene til demokrati.

"Jeg er meget optaget af, at vi alle skal være aktive medborgere. Forældrekurserne kan støtte forældre fra diktaturstater til at forstå demokratiet og blive aktive medborgere", siger hun.

Hun mener, at det er vigtigt, at forældre kan hjælpe børnene med lektierne, men synes at det er mindst lige så vigtigt, at de forstår at bakke op om deres børns uddannelse.

"Forældre, der ikke kan hjælpe børnene med at lave lektier, kan for eksempel give en moralsk støtte til at børnene deltager i lektiegrupper på skolen."

Engelsk idé i dansk udgave

Forældrekurserne er inspireret af Family learning, som er et fænomen fra England.

Family learning bygger på at udnytte de fælles interesser, som forældre og børn har, når børnene begynder i skolen. Både børn og forældre ønsker, at forældrene kan hjælpe til med lektierne.

"Det ligger jo dybt i os alle, at vi gerne vil kunne hjælpe vores børn. Man kan sige, at forholdet mellem forældre og børn er brændstoffet i Family learning", siger Niels Christian Werngren fra Århus

Amt. Han mener, at essensen i Family learning er, at undervisningen passer til deltagernes situation. At forældrene ser, at de lærer noget, som kommer deres børn til gavn.

"Man bruger den fælles motivation og forholdet mellem børn og forældre som et middel til at give viden".

Herhjemme har der i en årrække været fokus på voksende uddannelse. Især for de læsesvage uden uddannelse, har der været brug for korte kurser, der giver deltagerne basale færdigheder i dansk og matematik. For Niels Christian Werngren var det oplagt at kombinere Family learning med FVU, fordi begge dele handler om at styrke kompetencerne for de bogligt svage.

De århusianske forældrekurser er blevet til i samarbejde mellem Jobrotationskontoret i Århus Amt, FO-Århus og de enkelte skoler og boligforeninger.

Andre steder i amtet har Jobrotationskontoret taget initiativ til lignende kurser, blandt andet i Grenå, hvor VUC-Djursland har holdt forældrekurser i matematik. Her er deltagerne danske forældre, men formålet er også her at give forældrene kundskaber, så de kan hjælpe deres børn med lektierne.

Jobrotationskontoret i Århus Amt har til opgave at informere om og udvikle aktiviteter med særlig fokus på uddannelse af kortuddannede, integration og fastholdelse på arbejdsmarkedet.

"Forholdet mellem forældre og børn er brændstoffet i Family learning"
Niels Chr. Werngren,
Jobrotationskontoret

"Forældrekurserne kan støtte forældre fra diktaturstater til at forstå demokratiet"
Birgitte Rasmussen,
skoleleder,
Frydenlundsskolen

JOBROTATION
I ÅRHUS AMT

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Den Europæiske Socialfond

Droppede uddannelse for at få job i banken

Tidligere au pair-pige fra Bulgarien satte alle sejl ind på at lære den svære danske udtale, og har nu fast arbejde i sigte

Iliyana har helt styr på, at løn og lån er to ord med vidt forskellig betydning. Men hun har haft svært ved at udtale ordene, så andre kunne høre forskellen. Og det er ikke så smart, når man skal tale med bankkunder i telefonen.

28-årige Iliyana Sørensen bruger eksemplet for at beskrive, hvad hun lærte af at gå på et danskursus under Forberedende Voksenundervisning, eller FVU, som det hedder i daglig tale.

"Det er mest udtalen af de danske ord, jeg har problemer med. På kurset fik jeg korrigeret det, som jeg tidligere har lært forkert", siger hun. "Vores FVU-lærer viste mig, hvor tungen skal være inde i munden, for at få en bestemt lyd frem. Og han lærte mig, at der er forskel på, om lyden ligger foran i munden eller den ligger nede i halsen".

Danske Banks pjecer til kunderne blev brugt som inspiration til undervisningen. Saldooplysning, privatrådgiver, budgetkonto. Iliyana øvede sig i at udtale de forskellige bankudtryk rigtigt, hun trænede banksproget og arbejdede med at udtale tallene korrekt. Spørger man hende, hvad hun fik ud af FVU-kurset kommer svaret prompte: "Jeg fik et job ud af det".

Spørger man hende, hvad hun fik ud af FVU-kurset kommer svaret prompte: "Jeg fik et job ud af det".

Spørger man hende, hvad hun fik ud af FVU-kurset kommer svaret prompte: "Jeg fik et job ud af det".

Job i banken trak

Iliyana Sørensen er født og opvokset i Bulgarien. Hun stu-

derede filosofi og journalistik på universitetet, og arbejdede et par år inden for turistbranchen. For tre år siden rejste hun til Danmark, for at være au pair-pige hos en familie i Hjørring.

Siden gik turen til Århus, hvor Iliyana nu bor sammen med sin danske mand. Her har hun gået på sprogskole og læst samfundsfag på VUC, og havde egentlig planer om at læse jura på universitetet. Men da hun gennem en arbejdskonsulent på sprogskolen hørte, at Danske Bank ville lave et projekt for at få nydanskere ind som medarbejdere i banken, slog hun til.

I juni 2005 gik Iliyana i gang med oplæring i Danske Banks kundeservice. Som en del af projektet fik hun samtidig intensiv sprogtræning på et FVU-hold under FO-Århus. Frem til december sidste år sad hun på skolebænken hos FO hver mandag og tirsdag eftermiddag og hele onsdagen.

Undervisningen gav hende blod på tanden. Hun ville blive endnu bedre. For hun ville bare have det job i banken. Så hun kontaktede Taleinstituttet.

"Jeg sagde til dem, at hvis jeg ikke lærer det her så hurtigt, som muligt og så godt, som muligt, så får jeg ikke jobbet". Det virkede. Iliyana fik omkring seks timer på Taleinstituttet, hvor hun arbejdede med at fange lydene i bogstaverne r, g og blødt d.

Rollespil

Også enetimer i banken gav Iliyana et meget stort udbytte. Især fordi de foregik ved telefonerne. Det var direkte undervisning i forskellige situationer fra arbejdsdagen.

"Vi optog for eksempel nogle samtaler på bånd. Det var rollespil, hvor en kollega spillede en kunde, som jeg skulle servicere", siger hun. Bagefter lyttede Iliyana og læreren sammen til samtalerne og rettede hendes fejl.

Iliyana mener, at det var en ekstra fordel, at hendes lærer engang har arbejdet i en bank.

"Han kendte selv til kundebetjening, og derfor kunne han også lære mig, hvordan jeg bedst kunne udtrykke mig i forskellige situationer med kunderne".

Første del af læretiden er overstået for Iliyana. Hun er færdig med sprogundervisningen, og sidder nu 37 timer om ugen ved telefonen.

"Jeg er ansat lige som alle de andre i banken, og siden 1. januar har jeg haft ansvar på lige fod med mine kollegaer. Før måtte jeg for eksempel ikke booke tid til kunderne hos deres privatrådgiver, men nu er det også en del af mit ansvar", siger hun glad.

Og for resten droppede hun ikke helt sin uddannelse. For ved siden af fuldtidsarbejdet i banken læser Iliyana nu jura på deltid på Åben Universitet.

"Jeg sagde til dem, at hvis jeg ikke lærer det her så hurtigt, som muligt og så godt, som muligt, så får jeg ikke jobbet"

Danske Bank investerer i sprog

Af Lone Svith

I 2005 stod FO-Århus for sprogundervisningen af otte nydanskere i den århusianske del af et projekt, som Danske Bank lavede, for at få nydanske medarbejdere til bankens kundelinje. Det har været et ambitiøst projekt med store krav til både deltagere og samarbejdspartnere, og selv om det er for tidligt at give projektet karakter, lyder der positive toner fra de involverede.

Allan Nedbo satte jungletrommerne i gang og benyttede sig af alle sine kontakter, da han skulle finde de helt rigtige personer til et spændende projekt. Han blev kimet ned af interesserede, og efter samtale på samtale stod han med 35 personer, der alle havde en baggrund inden for økonomi eller kommunikation. Næste skridt for de 35 var en jobsamtale i Danske Bank.

Allan Nedbo er Arbejdskonsulent i Århus Kommune.

Til dagligt arbejder han med at finde praktik og arbejde til sprogskolens elever. I april 2005 fik han til opgave at finde deltagere til Danske Banks projekt for nydanskere. Planen var, at deltagerne efter en periode med oplæring skulle kunne arbejde ved telefonerne i Danske Banks kundelinje i Århus.

Krav om fejlfrit dansk

Seks personer kom gennem nåleøjet til oplæring i kundelinjen, mens to i stedet blev ansat helt almindeligt i en af bankens filialer. Banken var fra begyndelsen ikke tilfredse med kandidaternes sproglige kunnen, så alle skulle i en fart have pudset sproget af.

Det blev også Allan Nedbos opgave at sørge for, at deltagerne blev klædt på sprogligt. Han fik et halvt år til at nå målet.

Han vidste, at FO-Århus har stor erfaring med Forberedende Voksenundervisning for fremmedsprogede og for grupper af medarbejdere rundt om på arbejdspladser. Derfor bad han Frit Oplysningsforbund om at løse opgaven.

"Banken forventede et helt fejlfrit sprog. Og selv om der skete en utrolig udvikling med deltagernes sprog på FVU-kurset, var de stadig ikke tilfredse i banken", fortæller Allan Nedbo.

Enetimer ved telefonen

Med en pose penge fra Integrationsministeriet og et tilskud fra banken arrangerede han sammen med FO-Århus, at deltagerne fik enetimer ved telefonerne i kundelinjen.

En lærer fra FO-

Århus kom ud på arbejdspladsen og trænede med hver enkelt elev. Undervisningen forgik ud fra helt konkrete opgaver, som deltagerne havde i

banken.

Det gav pote, og det endte med at fem ud af de otte i dag arbejder i kundelinjen.

"Sproget har været den største barriere i projektet", siger Vibeke Dyrelund fra Danske Bank. Hun er HR-partner i bankens personaleafdeling, og har arbejdet med projektet fra det startede.

Hun fortæller, at en af deltagerne måtte stoppe i kundelin-

jen på grund af vanskeligheder med sproget, mens to andre i stedet fik ansættelse i en af bankens filialer.

"Det er meget vanskeligt at være ansat i kundelinjen, hvis ikke de sproglige færdigheder er gode. Det er altid nemmere, når man står ansigt til ansigt med kunden", siger hun.

Enetimerne har givet langt størst udbytte, mener hun, og skyder på, at 10 enetimer svarer til mellem 30 og 40 timer et hold.

Bonus for banken

Banken har udbetalt løn til alle i hele perioden, og kun tre af deltagerne har haft et offentligt løntilskud med sig i ansættelsen. Lønnen er en særlig oplæringsløn, som Danske Bank og Finansforbundet har forhandlet sig frem til, fortæller Allan Nedbo. Og Vibeke Dyrelund supplerer:

"Deltagerne i projektet er ansat som alle andre i banken, men per 1. juli 2006 overgår de til almindelige lønvilkår. Ind til da er de i et oplæringsforløb helt på samme måde, som en elev er det".

Først når projektet slutter 1.

fortsættes på næste side

"Vi er aldrig stødt på et problem, som vi ikke kunne løse"
Allan Nedbo, Århus Kommune

Hvad er FVU?

Formålet med FVU er at give voksne mulighed for at forbedre og supplere deres grundlæggende færdigheder i at læse, skrive og stave, samt i at regne og forstå tal og grundlæggende matematiske begreber.

FVU foregår med henblik på, at deltagerne uddanner sig videre og medvirker aktivt i alle sider af samfundslivet.

FVU består af to fag

- FVU-dansk (læse-stave-skrive)
- FVU-matematik (talforståelse, regning og basale matematiske begreber)

Begge fag er opdelt i trin, og fagene kan afsluttes med et niveau svarende til almen voksenuddannelse trin 1. Efter hvert trin er der mulighed for at aflægge en prøve.

Det er gratis at deltage i undervisningen.

juli i år, kan Vibeke Dyrelund sige, om projektet har været en succes. Men det tegner positivt, synes hun.

"Hvis det bliver en succes, er det fordi alle, både nydanskere og ansatte i koncernen, har været meget positive".

Det var Foreningen Nydanskere, som er dannet af personalechefer fra større virksomheder, der opfordrede banken til at køre projektet.

"Vi gik ind i samarbejdet, fordi vores medarbejdere skal være et billede af det samfund, vi lever i, og vi har mange nydanske kunder. Det, vi forventer at få ud af projektet, er

nogle dygtige medarbejdere, der kan indgå på lige fod med koncernens øvrige ansatte. Samtidig ser vi nogle nye forretningsmuligheder med nydanske kunder", fortæller Vibeke Dyrelund.

Banken valgte at lade nogle af de faste serviceradgivere i banken fungere som mentorer – eller rollemodeller – for nydanskerne i projektet. Det har betydet, at nydanskerne altid har vidst, hvem de skulle spørge til råds. Men det har også givet bonus for mentorerne.

"Mentorordningen har været positiv for de faste medarbej-

dere, fordi de fik et øget ansvar. De er selv servicemedarbejdere, og er ikke vant til at skulle vejlede og støtte nye kollegaer, men de har udviklet sig med det større ansvar. Så begge parter har fået noget ud af ordningen", siger Vibeke Dyrelund.

Flere projekter i sigte

Andre banker har vist interesse for at lave tilsvarende projekter. Finanssektorens Arbejdsgiverforening og Finansforbundet har i fællesskab sat et projekt i gang, for at lære omkring 50 nydanskere op til at arbejde inden for bankverdenen. Og når Jyske Bank i Århus allerede til maj går i gang med sin del af projektet, vil Allan Nedbo fra

Århus Kommune igen have en aktiv rolle. Men denne gang har han sikret sig følgeskab af en kollega.

"Samarbejdet både med banken og med FO-Århus har fungeret helt utrolig godt. Vi er aldrig stødt på et problem, som vi ikke kunne løse sammen lokalt eller med hjælp fra de to medarbejdere i Danske Banks personaleafdeling. Men det har også været et krævendt job med daglige kontakter og opgaver, jeg skulle løse ved siden af mine andre funktioner. Så jeg glæder mig til, at vi skal være to arbejdskon konsulenter om det næste projekt".

"Alle, både nydanskere og ansatte i koncernen, har været meget positive"
Vibeke Dyrelund,
Danske Bank

LIV I HAVEN

Kom og få gode ideer til hvordan man indretter haven til det vilde dyreliv.

Tid:

Lørdag d. 20. maj kl. 11-16.

Sted:

Den hængende Have,
Guldsmedgade 25, Århus C

Foto: Susie Pugh

Æbleopskrift

Salat med æbler og rødbeder

- 2 mellemstore rødbeder
- 2 madæbler
- citronsaft
- 1 bæger creme fraiche
- salt og peber
- 1 spiseskefuld reven peberrod

Kog rødbeder i cirka 40 minutter. Smut skindet af rødbeder, udkern æbler og skær begge dele i tern på $\frac{1}{2} \times \frac{1}{2}$ cm. Æbleternene vædes med citronsaft og blandes i en skål med rødbederne. Creme fraiche smages til

med salt, peber og peberrod (kan erstattes med hvidløg eller helt udelades), og hældes over æble-rødbedeblandingen.

Vend godt rundt og server salaten til frikadeller eller andre stegeretter.

Tilmelding til og information om samtlige kurser og arrangementer fås i FO's kursusbutik, Guldsmedgade 25, 8000 Århus C. Telefon: 86 12 60 00.

Priser i rødt: Særlig pris for pensionister, efterlønnere, handicappede og arbejdsledige.

FO's

Kulturkreds

KUNST PÅ VÆGGENE I FOLKEOPLYSNINGENS HUS

Af Lone Svith

Foto Lone Svith

Klaus Bahnsen og Bente Østergaard gør klar til at hænge Grundtvig op i trappeopgangen i Folkeoplysningens Hus.

Foto Lone Svith

Med malerier af de to århusianske billedkunstnere, Bente Østergaard og Klaus Bahnsen, har FO-Århus sluttet forbindelse mellem kunst og folkeoplysning i Vester Allé

Kulturrådmand Flemming Knudsen var udelte begejstret, da han den 20. marts afslørede ni malerier i Folkeoplysningens Hus i Vester Allé.

Det er de to lokale kunstnere Klaus Bahnsen og Bente Østergaard, der har udført malerierne.

Klaus Bahnsen har stået for portrætter af N.F.S. Grundtvig, Christian Kold og Thit Jensen, der alle har haft betydning for folkeoplysning og formidling, mens Bente Østergaard har begået seks malerier, alle med titlen Udsigt til natur.

"Jeg synes, at det er meget vigtigt med kulturoplevelser på steder, hvor mange mennesker har deres daglige gang,

sådan som det jo er tilfældet her i bygningen. Det er et godt initiativ FO har taget, og jeg vil gerne ønske kunstnerne og FO tillykke med de nye billeder. FO har brudt grænser ved at samle nye grupper inden for folkeoplysningen. Ringen er sluttet, nu hvor kunsten også er kommet ind", sagde Flemming Knudsen i sin tale.

Derefter talte byhistoriker Lars Holleufer om Grundtvigs tid som elev på Århus Kate-dralskole og om de folkelige bevægelser historie i Århus. Han gav historien en krølle til nutiden, da han fortalte, at Folkets Hus oprindeligt skulle have ligget på nabomatriklen til Folkeoplysningen Hus. Men økonomiske vanskeligheder tvang arbejderbevægelsen til at bytte med Frimurerlogen. Arbejderbevægelsen fik sit hus i Amaliegade og Frimurerlogen sit palæ i Christiansgade.

Flemming Knudsen løsner det røde bånd om et af Bente Østergaards malerier i serien Udsigt til natur.

Afsender:

Frit Oplysningsforbund

Guldsmedgade 25

Postbox 159

8100 Århus C

POST

PP

DANMARK

Kunde ID. nr. 15634

MAGASINPOST B

FRIT OPLYSNINGSEFORBUND

Fordi netværk handler om mennesker

FOLK OG FÆ PÅ CHRISTIANSBJERG

Den karakteristiske bydel står igen foran store forandringer

v/ byhistoriker Lars Holleufer

Den tidligere Christians Kirke og Reginehøj møllen cirka år 1900.

Opindeligt var det græssende køer og mindre agerbrug, der mødte de rejsende, som benyttede Randers Landevej. Området fungerede som markjorder for Århus Købstad fra middelalderens slutning til langt op i 1800-årene. De samme markjorder dannede også baggrund for Rytterfægtningen den 31. maj 1849 mellem danske og preussiske dragoner under general Olaf Ryes tilbagetrækning til Helgenæs.

I løbet af 1800-årene blev markjorderne imidlertid gradvist opkøbt af private, og en række større gårde blev bygget under navnene Reginehøj, Katrinebjerg og Højvang. Med den begyndende industrialisering omkring midten af 1800-

årene begyndte Århus at vokse. I løbet af bare 50 år opstod fem nye udflytterkvarterer og blandt de nye bydele skilte Christiansbjerg sig ud.

På grænsen mellem land og by

I 1879 blev en række mindre jordlodder udstykket på østsiden af Randersvej. Det blev begyndelsen til Reginehøj kolonien, der ligesom det første Frederiksberg lå uden for bygrænsen, og derfor ikke var omfattet af hverken sundheds- eller bygningsvedtægter. Netop den isolerede beliggenhed satte sit helt særlige præg på den nye bydel, der i modsætning til de andre bydele i Århus lignede en landsby med de små karakteristiske huse med prydelige forhaver. Bydelen havde også vindmølle, kirke og forsamlingshus.

De nye folk på "Bjerget" adskilte sig også fra beboerne i andre nye bydele i Århus. Det var uden undtagelse arbejdsmænd, som måtte leve af løs-

arbejde i Århus. For at supplere deres beskedne indtægter holdt mange af beboerne svin. Området fik derfor snart tilnavnet "Svinhøj". I et forsøg på at bedre det dårlige rygte gav byrådet i 1897 derfor bebyggelsen navneforandring til Christiansbjerg.

Bydel med sammenhold

Den ringe status medførte et usædvanligt tæt sammenhold blandt beboerne på Christiansbjerg. Det førte til bygningen af et forsamlingshus og etablering af grundejer- ungdoms- og afholdsforeninger allerede før år 1900. Sammenholdet førte senere til bygningen af den nye Christianskirke i 1958 og, at børnehjemmet på gården Højvang blev omdannet til beboerhus i 1979. Få år senere blev sammenholdet igen udfordret, da en over 100 år gammel kæmpe rødbøg på østsiden af Randersvej stod foran fældning. Næppe nogen enkeltsag har i den grad aktiveret beboerne i en enkelt bydel i Århus så meget i nyere tid.

Foto Lone Svith

Randersvejs gamle rødbøg med Reginehøj i baggrunden.

Sidste år vedtog byrådet så anlæggelsen af en letbane langs Randersvej til påtænkte nye bydele i Lisbjerg og Trige. Selv om man kun kan hilse anlæggelsen af en miljøvenlig offentlig transport velkommen står det imidlertid klart, at væsentlige bevaringsværdier på Christiansbjerg står på spil. Må rødbøgen lade livet denne gang - og hvad med bydelens små karakteristiske huse? Endnu engang udfordres sammenholdet på Christiansbjerg - vil beboerne igen engagere sig i deres bydels videre udvikling eller er sammenholdet blevet historie

FRIT OPLYSNINGSEFORBUND

Guldsmedgade 25

8100 Århus C

Tlf.: 8612 6000

www.fo-aarhus.dk